

Historik – information om ändringar i vägledningen 2003:4 Förmåner vid arbetsskada

I denna bilaga lämnas en kort beskrivning av de sakliga ändringar som gjorts i vägledningens olika versioner. De olika versionerna presenteras i fallande kronologisk ordning – dvs. den senaste ändringen redovisas först.

Version	Beslutsdatum	Kapitel, avsnitt eller bilagor som ändrats
16	2018-06-19	Ändringar i bilaga 1, Metodstöd för bas- och exponeringsutredning, avsnittet Exponeringsutredning.
15	2018-05-29	Läsanvisningar, 2.1, 2.1.1, 2.1.3–2.1.5, 3, 3.1, 3.2, 3.5.1, 5, 5.4.6, 5.4.8, 5.11.3, 5.11.6, 5.13.11, 7.2, 9.2.6, 9.2.7, 9.3.11, 10.3, 10.8.1, 10.8.3, 10.10, 10.10.1, 10.10.5, 10.11.1, 10.15.1, 10.16, 10.17, 12.2, 13, 13.4, 13.5 och Källförteckning.
14	2017-04-20	Ändringar i bilaga 1, Metodstöd för bas- och exponeringsutredning, avsnitt 7–14 samt 21–22.
13	2015-06-08	Ändringar i bilaga 1, Metodstöd för bas- och exponeringsutredning.
12	2014-06-04	Samtliga kapitel och avsnitt har omarbetats i sin helhet.
11	2012-03-27	5.2.5, 8.1.4, 9.2.1, 9.3.1, 9.3.2, 9.3.3, 9.3.4, 9.3.5, 12.7.4, 23.1, 23.2.3, 23.2.4, 23.2.5, 24.1, 24.1.2, 24.1.6, 25.1.1.
10	2012-01-24	Ändringar i berörda avsnitt med anledning av socialförsäkringsbalken samt 3.3.2, 6.8.1, 6.8.3, 6.8.4, 6.9, 6.10, 8, 8.1.4, 9.2.4, 9.2.5, 10.6.8.
9	2010-11-09	Ändringar i berörda avsnitt med anledning av införandet av socialförsäkringsbalken samt 3.3.1, 4, 4.2–4.2.6.
8	2010-04-13	2, 3.1.3, 14.1, 14.1.1, 14.1.2, 14.1.3, 14.1.4.
7	2009-12-15	1.7, 2.2, 2.3, 2.3.1, 2.3.3, 7, 11, 16.1, 23.1.1.
6	2009-11-03	5.16.14, 5.16.5, 5.16.16, 5.16.17, 5.16.18, 5.16.19, 23.
5	2008-12-02	1.7, 2.3, 2.3.1, 2.4, 2.5, 3.1, 3.1.1, 3.2.7, 4.1, 4.2, 5.16, 6.4, 6.9, 6.10, 8.2.1, 8.3, 9.6, 9.6.2, 9.6.4, 9.7.1, 9.7.2, 9.7.3, 9.13.6, 9.14, 9.14.1, 9.14.3, 9.15, 9.15.2, 9.15.3, 9.16, 11.8.5, 12.1.2, 12.1.3, 13.2.2, 21.4.2, 24.1.1, 24.1.4, 24.2.3, 25.1.
4	2007-12-03	1.7, 7.8, 8.1.2, 9.8.5, 11.3.1, 12.4, 12.5–12.9, 12.5, 12.7.2, 21.2.3, 21.4.2, 21.5.1, 21.6.1, 21.7.2, 21.11.2.
3	2007-06-19	2.1, 2.1.1, 2.1.6, 4.6, 4.6.9, 4.8.4, 5.5.2, 7.1.2, 7.6.1, 7.7.1, 7.7.3, 7.7.4, 7.7.5, 7.9, 7.9.1, 7.12.3, 7.12.5, 7.13.1, 7.14.4, 7.15, 7.15.2, 7.15.4, 7.15.6, 8.3, 8.4, 9.4.2, 10.1.1, 10.2, 10.4, 10.6, 11.1, 12.2, 13.1, 13.1.1, 13.1.2, 13.1.3, 13.1.4, 13.1.5, 13.1.6, 13.2.2, 13.2.3, 13.2.4, 13.3, 13.5, 17.2, 17.3.7, 17.4.1, 18.2, 21.1, 21.4.2, 21.4.4, 21.5.1, 21.5.2, 21.6.1, 21.6.2, 21.7.2, 21.7.3, 22.11.2, 22.2.5, 22.2.6, 22.3.1.
2	2005-11-24	1.7, 7.3, 7.7.1, 7.7.2, 7.7.4, 7.7.5, 7.8, 7.9, 7.9.1, 7.12, 7.12.1, 7.12.2, 7.12.3, 7.12.4, 7.13.4, 7.14.3, 7.14.4, 7.15, 7.15.4, 7.15.5, 8.1, 8.3, 10.1.1, 17.2, 17.3.7, 17.3.8, 17.4.1, 17.4.2, 21.2.4, 21.2.6, 21.2.7, 21.4.4.

1	2005-05-	3.2, 3.3, 4.13, 5.1, 5.5, 7.1, 7.2, 7.3, 7.5, 7.6, 7.8, 8.1, 9.4, 9.7, 9.8, 10.1, 11.1, 12.4, 12.5, 17.3, 17.4, 17.5, 17.7, 19, 21.2, 21.11.

Version 16

Avsnittet om exponeringsutredning har ändrats och också utökats.

Version 15

Det har gjorts en mängd ändringar som inte har gråmarkerats. Det handlar om redaktionella ändringar, språkliga ändringar och ändrade hänvisningar.

Hänvisningar till vägledningar och annat har lagts in under symbolen *Läs mer*.

Flera avsnitt och kapitel har fått ändrade nummer med anledning av att avsnitt och kapitel lagts till eller tagits bort.

Läsanvisningar

Läsanvisningarna är ändrade.

2.1

Det har lagts till en läshänvisning.

2.1.1

Text har ändrats med anledning av Domsnytt 2018:002 och det har lagts till en läshänvisning.

2.1.3

En del text har ändrats och text har tagits bort och det har i stället lagts till läshänvisningar.

2.1.4

Det har lagts till hänvisning till Domsnytt 2018:002 och en läshänvisning.

2.1.5

Avsnittet, som handlade om preskription, har tagits bort och omfattas av läshänvisningen i avsnitt 2.1.4.

3

Kapitlet har bytt namn.

3.1

Text har tagits bort och det har i stället lagts till en läshänvisning.

3.2

Hänvisning görs till en ny vägledning.

3.5.1

Texten har ändrats bland annat med anledning av att förordningen har ändrats.

5

Läshänvisningen har utökats.

5.4.6

Domsnytt har lagts till.

5.4.8

Domsnytt har lagts till.

5.11.3

Domsnytt har lagts till.

5.11.6

En hänvisning har ändrats

5.13.11

Text har tagits bort.

7.2

Text har tagits bort.

9.2.6

Text har tagits bort och det har i stället lagts till en läshänvisning. Text har också ändrats och ny text har lagts till.

9.2.7

Det har lagts till en läshänvisning.

9.3.11

Ändringar i avsnittet med anledning av rättsfallet FHD 2015 ref. 18 och Domsnytt 2015:018.

10.3

Ändringar i avsnittet med anledning av Domsnytt 2018:002.

10.8.1

Ny text har lagts till med anledning av HFD 2018 ref. 5 och Domsnytt 2018:002.

10.8.3

Hänvisning till nytt rättsligt ställningstagande och viss text har tagits bort.

10.10

Ny text har lagts till med anledning av HFD 2018 ref. 5.

10.10.1

Ett nytt avsnitt har lagts till med anledning av HFD 2018 ref. 5 och Domsnytt 2018:002.

10.10.5

Det mesta av texten har tagits bort och ersatts av lite text i tidigare avsnitt 10.10.4 som fått ändrat nummer.

10.11.1

Hänvisning görs till en ny vägledning.

10.15.1

Rubriken har ändrats och texten har ändrats. med anledning av Domsnytt 2018:002.

10.16

Text har tagits bort.

Tidigare avsnitt 10.16.1 *Flera livränteunderlag efter dom i förvaltningsdomstol* har tagits bort. Tidigare avsnitt 10.16.2 har därför fått ändrat nummer.

10.17

Text har tagits bort.

12.2

Ny text har lagts till med anledning av Domsnytt 2018:002.

13

Text har tagits bort.

Tidigare avsnitt 13.5 *Utbetalning av livränta under institutionsvistelse* och avsnitt 13.6 *Utbetalning av livränta under kontraktsvård* har tagits bort.

13.4

Text har tagits bort och läshänvisning har lagts till.

13.5

Nytt avsnitt med en läshänvisning i stället för kapitel 14 *Avdrag vid utbetalning av livränta* som tagits bort.

Källförteckning

Källor har lagts till och tagits bort.

Version 14

Metodstödet för bas- och exponeringsutredning har omarbetats i avsnittet 7–14, 21 och 22.

Stora delar av avsnitt 21 har ändrats. Frågor har ändrats i avsnitten 8, 10, 12, 14 och 22. I avsnitt 7 har ändring gjorts under avsnittet Referenser och läsanvisningar. I avsnitt 9 har ändringar gjorts under avsnitten Riskfaktorer för ryggproblem och Referenser och läsanvisningar. I avsnitt 11 har ändringar gjorts under avsnitten Hur vanliga är besvären? och Referenser och läsanvisningar. I avsnitt 13 har ändringar gjorts under avsnitten Hur vanliga är besvären?, Riskfaktorer för knäartros och Referenser och läsanvisningar.

Version 13

Metodstödet för bas- och exponeringsutredning har omarbetats i avsnittet om ryggproblem.

Version 12

Vägledning 2004:3 är omarbetad i sin helhet.

Version 11

Språkliga ändringar har gjorts i vägledningen med anledning av att den särskilda beslutsordningen har gjorts om från tre till två steg genom att föredraganderollen togs bort från och med den 1 april 2012. I de flesta fall har föredragande bytts ut mot beslutsfattaren eller försäkringsutredaren i texten. Dessa ändringar finns i avsnitten 5.2.5, 8.1.4, 9.2.1, 9.3.1, 12.7.4, 23.1, 23.2.3, 23.2.4, 23.2.5, 24.1.6 och 25.1.1.

En ny gemensam text för förmåner med särskild beslutsordning har ersatt tidigare skrivning i avsnitt 24.1.

Ett nytt metodstöd för försäkringsmedicinska och försäkringsodontologiska yttranden har tagits fram i avsnitten 9.3.2, 9.3.2 och 9.3.4.

Text har strukits i avsnitt 9.3.5 och avsnitt 16.5.1 har strukits helt med anledning av det nya metodstödet för försäkringsmedicinska och försäkringsodontologiska yttranden.

Metodstöden som beskriver egenkontroll och föredragningsmissiv samt kvalitetssäkring i de tidigare avsnitten 23.4, 23.5, 23.5.1, 23.5.2, 23.6, 23.6.1, 23.6.2 och 24.2, 24.2.1, 24.2.2 och 24.2.3 har strukits då dessa finns inskrivna i processbeskrivningen.

8.1.4

Avsnittet har ändrats i femte stycket. Det handlar om vilka frågor man kan ställa till den försäkringsmedicinska rådgivaren i samband med serviceprövning.

9.2.1

Texten i andra stycket har ändrats. Det handlar om vad den försäkringsmedicinska och försäkringsodontologiska rådgivaren ska yttra sig över.

9.3.2

Avsnittet är helt omarbetat och ersätter tidigare avsnitt. Det beskriver vilka uppgifter som ska finnas i ett ärende när man begär ett yttrande från den försäkringsmedicinska rådgivaren.

9.3.3

Avsnittet är nytt och handlar om frågor och svar vid en försäkringsmedicinsk bedömning. Avsnittet vänder sig till både handläggare och försäkringsmedicinska rådgivare.

9.3.5

Text har strukits som handlar om att FMR eller FOR ska anpassa sina formuleringar utifrån tillämplig lag.

16.5.1

Avsnittet har strukits. Det handlar om att den försäkringsmedicinska rådgivaren ska yttra sig om hög grad av sannolikhet och övervägande skäl.

24.1.2

Sista stycket är nytt och är hämtat från det strukna avsnittet 24.2.3.

Version 10

Det har skett språkliga följdändringar i vägledningen med anledning av att socialförsäkringsbalken ersatt tidigare lagstiftning. Det rör sig om att begreppet indragning i de flesta fall ändrats till att inte längre betala ut. Det har även gjorts språkliga ändringar i kapitel 6 där begreppet arbetsplatsutredning ändrats till olycksfallsutredning eller exponeringsutredning. Dessa ändringar har inte gråmarkerats.

Ett avsnitt i kapitel 3 har utvecklats när det gäller frågan om avvisning.

Delar av kapitel 6 har ändrats eller kompletterats främst med anledning av förtydliganden av begreppet helhetsbedömning.

Det har gjorts mindre ändringar i kapitel 8 med anledning av lagändring avseende förlängd sjukpenning på fortsättningsnivån vid arbetskada.

Kapitel 9 har kompletterats med anledning av det uppdrag SBU har med att ta fram kunskapsunderlag.

Ett exempel i kapitel 10 har tagits bort.

3.3.2

Avsnittet har kompletterats med frågan om avvisning då beslut överklagats till domstol.

6.8.1

Avsnittet har kompletterats med hänvisning till kunskapsunderlag från SBU och två exempel har tagits bort.

6.8.3

Avsnittet har kompletterats med förtydligande av konkurrerande skadeorsaker.

6.8.4

Avsnittet har kompletterats med förtydligande kring ställningstagande till befintligt skick och två exempel har tagits bort.

6.9

Avsnittet om helhetsbedömning har utvecklats och kompletterats med stöd för helhetsbedömning.

6.9 och 6.10

Begreppet arbetsplatsutredning har ersatts med olycksfallsutredning eller exponeringsutredning. Dessa ändringar har inte gråmarkerats.

8 och 8.4.1

Avsnitten har ändrats med anledning lagändring gällande förlängd sjukpenning på fortsättningsnivån vid arbetskada.

9.2.4

Avsnittet är nytt och beskriver det uppdrag SBU har.

9.2.5

Avsnittet är nytt och handlar om kunskapsunderlag från SBU.

10.6.8

Det har tagits bort ett inte längre gällande exempel om livränta.

Version 9

Vägledningen har omarbetats med anledning av att socialförsäkringsbalken trätt i kraft den 1 januari 2011. Avsnitt med språkliga ändringar och kodifiering har gråmarkerats, men inte avsnitt med enbart ändringar av lagparagrafer.

Namnet på vägledningen har ändrats till Förmåner vid arbetskada.

Hela vägledningen innehåller en stor mängd språkliga ändringar. Det vanligast förekommande är att begreppet LAF har ändrats till arbetsskadeförsäkring. Andra ändringar är att särskild arbetsskadeersättning ändrats till arbetsskadesjukpenning för karensdagar, att begreppet LSP ändrats till statligt personskadeskydd och att olika hänvisningar till AFL ändrats till hänvisningar till specifika delar i SFB. Begreppet varaktigt som kriterium för rätt till livränta har tagits bort.

10.6.3 och 10.6.5

Tillägg med anledning av kodifiering av praxis.

Vägledningen har även omarbetats med anledning av den nya lagen om Försvarmaktens personal vid internationella militära insatser.

3.3.1

Avsnittet har kompletterats med att Försäkringskassan trots att det saknas ersättningsanspråk även ska pröva arbetskada om den försäkrade begär en prövning om han eller hon som anställd inom Försvarmakten under tjänstgöring i en internationell militär insats har drabbats av en arbetskada.

4, 4.2.1–4.2.5

Avsnitten har ändrats och kompletterats med anledning av att lagen om utlandsstyrkan inom Försvarmakten ersatts av lagen om Försvarmaktens personal vid internationella militära insatser.

4.2.6

Avsnittet är nytt och innehåller ett Metodstöd vid servicebeslut.

Version 8

Kapitel 2 om försäkringstillhörighet är helt nytt.

Kapitel 14 i den här vägledningen har utökats med anledning av att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 883/2004 om samordning av de nationella trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (tillämpningsförordning 987/2009) har trätt i kraft den 1 maj 2010. De huvudsakliga förändringar som förordning 883/2004 och förordning 987/2009 medför framgår under de nytillkomna avsnitten 14.1–14.1.4.

3.1.3 EU och EES-medborgare

Avsnittet har kompletterats med hänvisningar till artiklar i förordning 883/2004 och förordning 987/2009.

Metodstöd

Till avsnittet ovan har ett Metodstöd utvecklats för att beskriva Försäkringskassans hantering av Anmälan om arbetsskada när det gäller EU/EES-medborgare

14.1 Inledning

Här beskrivs grunderna i förordning 883/2004.

14.1.1 Vilka länder omfattas av förordningarna

I avsnittet anges vilka länder som omfattas av förordningarna.

14.1.2 Bestämmelser om tillämplig lagstiftning

Vilken lagstiftning som är tillämplig framställs under detta avsnitt.

14.1.3 Personkrets

Vilken personkrets som omfattas av förordning 883/2004 redovisas här.

14.1.4 Utsändning

Här beskrivs utsändningstid.

Version 7

Vägledningen har omarbetats med anledning att Pensionsmyndigheten ska fatta beslut om efterlevandeförmåner från och med den 1 januari 2010. Det har också gjorts ändringar med anledning av att det från och med januari 2010 går att få förlängd sjukpenning enligt AFL på grund av arbetsskada. Försäkringskassans uppgift är att bedöma om arbetsskada föreligger eller inte vid dödsfall och vid ansökan om förlängd sjukpenning på grund av arbetsskada. Två nya metodstöd har tillkommit. Nedanstående avsnitt har ändrats, utvecklats eller tillkommit. Det har dessutom gjorts redaktionella ändringar och många kapitel och avsnitt har fått ändrad numrering. Hela kapitlet om övergångsbestämmelser angående livräntor till efterlevande har tagits bort. Samtliga avsnitt om beräkning av efterlevandelivränta har också tagits bort.

1.7 Lagändringar

Det har gjorts ett tillägg med de nya reglerna som träder i kraft den 1 januari 2010 att Pensionsmyndigheten ska besluta i ärenden om efterlevandelivränta och begravningshjälp. Försäkringskassan gör en bedömning om dödsfallet har samband med arbetet.

2.2 Ansökan om ersättning

Tillägg med anledning av lagändring den 1 januari 2010 att ansökan ska göras till Pensionsmyndigheten.

2.3 Prövning av rätten till ersättning och avvisning

Avsnittet har kompletterats genom ändring i 8 kap 3 § LAF där Pensionsmyndigheten har tillkommit.

Under rubrik bosatt i Sverige har avsnittet ändrats med ny formulering av NFC Gårda som handlägger efterlevandeförmåner.

2.3.1 Prövning endast för att bestämma ersättning

Tillägg att Försäkringskassan ska bedöma om dödsfallet är till följd av arbetsskada.

I tredje stycket har en ändring gjorts för avvsningsärenden från överklagande till omprövningshänvisning.

2.3.3 Preskription

Första stycket har formulerats om efter det att begravningshjälp har tagits bort i texten.

7 Förlängd sjukpenning vid arbetsskada

Ett nytt kapitel har skapats. Den innehåller tidigare avsnitt 6.4 som har utvecklats något.

7.1 Metodstöd för handläggning av arbetsskada vid ansökan om förlängd sjukpenning på grund av arbetsskada

Avsnittet är nytt och innehåller metodstöd som beskriver handläggningen av prövning av arbetsskada vid ansökan om förlängd sjukpenning på grund av arbetsskada.

11. Utredda och bedöma orsak vid dödsfall

11.1, 11.2, 11.3, 11.4.2, har ändrats med anledning av den nya lagändring som träder i kraft den 1 januari 2010. Från och med den 1 januari 2010 är det Pensionsmyndigheten som beslutar om ersättning till efterlevande i ärenden med frågeställning arbetsskada. Försäkringskassan ska utreda och bedöma om dödsfallet har inträffat till följd av arbetsskada.

11.7 Metodstöd för handläggning av efterlevandelivränta och begravningshjälp

Avsnittet är nytt och innehåller metodstöd som beskriver handläggningen av efterlevandelivränta och begravningshjälp.

16.1 Inledning

En revidering har gjorts genom att livränta till efterlevande har tagits bort.

23.1.1 Beslut om arbetsskada och rätten till ersättning

Tillägg med hänvisning till kapitel 7 och kapitel 11.

Version 6

Metodstödet för exponeringsutredningar har omarbetats framför allt i den del som rör psykisk ohälsa. Skälet till omarbetningen är framför allt utgåvan av Arbete och Hälsa 2008:42:1 (Peter Westerholm, red) som publicerades våren 2008 i syfte att belysa det vetenskapliga underlaget som finns i dag för tillämpning av arbetsskadeförsäkringen vid prövning av psykisk arbetsskada. Ändringarna som detta medför listas nedan. Vad gäller exponeringsutredning vid andra besvär än psykiska har mindre förtydliganden gjorts. Dessa ändringar är dock av så liten omfattning att de inte redovisas här.

5.16.14 Exponering psykisk ohälsa – Allmänt

Avsnittet har utvecklats och beskriver i större utsträckning än tidigare betydelsen av att den försäkrades beskrivning av arbetet och arbetsförhållandena objektiveras. Avsnittet innehåller förslag på hur detta kan göras med hjälp av konkreta frågor.

5.16.15 Vilka arbetsvillkor är relaterade till depressions- och ångesttillstånd?

Avsnittet är nytt och belyser det vetenskapliga kunskapsläget kring depressions- och ångesttillstånd utifrån Arbete och Hälsa 2008:41:1 (Peter Westerholm).

5.16.16 Exponeringsutredning – höga psykiska krav

Avsnittet har kompletterats med frågor utifrån Job Contents Questionnaire (Karasek 6 Theorell 1990).

5.16.17 Exponeringsutredning – socialt stöd

Det här avsnittet är också nytt. Här återfinns frågor som kan vara till hjälp vid utredning av socialt stöd på arbetsplatsen.

5.16.18 Exponeringsutredning – job strain, en kombination av bristande beslutsutrymme och höga psykiska krav

Även detta avsnitt är nytt. Här återfinns exempel på frågor som syftar till att belysa job strain.

5.16.19 Exponeringsutredning – mobbning och kränkande särbehandling

Vad som menas med kränkande särbehandling har definierats och exemplifierats.

23 Bedöma rätten till ersättning

Kapitlet har omarbetats med anledning av uppdatering av metodstödet för särskild beslutsordning. Metodstödet har ersatts av två nya metodstöd: metodstöd för egenkontroll och föredragningsmissiv samt metodstöd för kvalitetssäkring. Övriga avsnitt i kapitlet har omstrukturerats på så sätt att de mer allmänna avsnitten kommer före de båda metodstöden.

23.1 Allmänt om att bedöma rätten till förmån

Innehåller delar av innehållet av föregående avsnitt 23.2.2. Resterande delar finns i metodstödet.

23.2 Kommunicera och informera

Innehåller tidigare avsnitt 23.2.4 och 23.3.

23.3 Beslutsmotivering vid avslag

Tidigare avsnitt 23.1.

23.4 Den särskilda beslutsordningen – inför föredragning och beslut.

Ett delvis nytt avsnitt om grunderna i den särskilda beslutsordningen.

23.5 Metodstöd – egenkontroll och föredragningsmissiv

Metodstödet innehåller delar av tidigare avsnitt 23.2 – Metodstöd för särskild beslutsordning. Det mesta innehåll är dock omarbetat. Exempelvis har ett avsnitt och checklista för handläggarens egenkontroll tillkommit och det har förtydligats vad ett föredragningsmissiv inom arbetsskador ska innehålla. Avsnittet innehåller även ett nytt exempel på hur ett slutligt föredragningsmissiv kan vara utformat.

23.6 Metodstöd – Kvalitetssäkring

Delar av innehållet är detsamma som det som tidigare fanns i avsnitt 23.2. Innehållet i avsnitt 23.6.2 har förtydligats jämfört med tidigare, bland annat med en checklista för kvalitetssäkringen.

Version 5

Vägledningen har omarbetats med anledning av de lagändringar inom AFL och LAF som trädde i kraft den 1 juli 2008, den 1 december 2008 och den 1 januari 2009 och

med anledning av andra uppmärksammade behov av förtydliganden. Det har även gjorts ändringar med anledning av att metodstöd har lagt in i vägledningen. Nedanstående avsnitt har ändrats, utvecklats eller tillkommit. Det har dessutom gjorts stora redaktionella ändringar och många kapitel och avsnitt har fått ändrad numrering.

1.7 Lagändringar

Det har gjorts ett tillägg med de nya regler om steglös avräkning som trädde i kraft den 1 december 2008.

2.3 Prövning av rätt till ersättning och avvisning

Avsnittet har ändrats med ny beskrivning av vilka NFC som handlägger arbetsskador och var olika nischförmåner handläggs.

2.3.1 Prövning endast för att bestämma ersättning

Tillägg med anledning av lagändring.

2.4 Verkställighetsbeslut med anledning av arbetsskada

Avsnittet har utvecklats något.

2.5 Metodstöd för handläggning av ansökan

Avsnittet är nytt och innehåller råd om hur ansökan ska handläggas.

3.1 Vem omfattas av LAF?

Det har gjorts ett förtydligande.

3.1.1 Förvärsarbete

Det har gjorts ett förtydligande om intjänad rätt till förmåner enligt LAF.

3.2.7 Arbetsskadeförsäkringen vid utbildning

Avsnittet har ändrats.

4.1 Allmänt

Nytt avsnitt om dokumentation.

4.2 Metodstöd för dokumentation i arbetsskadeärenden

Avsnittet är nytt och innehåller metodstöd för dokumentation.

5.16 Metodstöd för exponeringsutredning

Avsnittet är nytt och innehåller metodstöd för utredningar.

6.4 Förlängd sjukpenning vid godkänd arbetsskada

Nytt avsnitt med anledning av lagändring.

6.9 Tandvård

Avsnittet har ändrats med anledning av införandet av det nya tandvårdsstödet.

6.10 Metodstöd för handläggning av tandskadeärenden

Avsnittet är nytt och innehåller metodstöd för handläggning av tandskadeärenden.

8.2.1 Den försäkringsmedicinska och försäkringsodontologiska rådgivarens roll
Avsnittet har utvecklats.

8.3 Metodstöd för handläggare och försäkringsmedicinsk och försäkringsodontologisk rådgivare i arbetsskadeärenden
Nytt avsnitt med metodstöd för arbetet med de försäkringsmedicinska och försäkringsodontologiska yttrandena.

9.6 Bedömning av förvärvsförmågan
Tillägg och ändrade exempel med anledning av ändrade regler inom sjukförsäkringen.

9.7.1 Huvudregel
Det har gjorts ett förtydligande.

9.7.2 Övergångsbestämmelser – livräntor som har beslutats före 2006
Det har gjorts ett förtydligande.

9.7.3 Beräkning av livränteunderlag
Det har gjorts ett tillägg om inkomster från annan medlemsstat.

9.13.6 Livränteunderlag vid ny arbetsskada under arbete med steglös avräkning
Avsnittet är nytt och beskriver de nya reglerna med steglös avräkning.

9.14 Omprövning av livränta
Avsnittet är ändrat med anledning av de nya reglerna om arbete med steglös avräkning.

9.14.1 Anmälningsskyldighet
Avsnittet är ändrat med anledning av de ändrade reglerna om anmälningsskyldighet.

9.14.3 Minskning av livränta
Tillägg med ett förtydligande om minskning av livränta.

9.15 Vilande livränta
Ändring med anledning av ändrade regler för vilande ersättning.

9.15.2 Tidpunkt från vilken livränta omräknas
Ändring med anledning av att prøvotid avskaffas.

9.15.3 Månadsbelopp under en period av tolv månader
Nytt avsnitt som beskriver månadsbelopp under tid med vilande ersättning.

9.16 Särskilda regler med steglös avräkning
Avsnittet är nytt och beskriver de nya reglerna med steglös avräkning.

11.8.5 Beslut
Det har gjorts en ändring på grund av ändrad organisation.

12.1.2 Samordning vid ny arbetsskada under arbete med steglös avräkning
Avsnittet är nytt och beskriver hur samordning görs.

12.1.3 Samordning när arbetsförmågan inte är nedsatt på grund av arbetsskadan
Ett förtydligande har gjorts.

13.2.2 Vård i Sverige av försäkrade i EES med godkänd arbetsskada i en annan medlemsstat
Exemplet är ändrat med anledning av nya regler för ersättning för tandvård.

21.4.2 Utbetalningsregler
Avsnitten har ändrats med anledning av lagändring gällande sjukpenning.

24.1.1 Beslut om arbetsskada och rätten till ersättning
Tillägg med anledning av lagändring och ett förtydligande om beslut av särskilt utsedd beslutsfattare.

24.1.4 Beslut om livränta vid steglös avräkning
Avsnittet är nytt och beskriver de beslut som fattas vid steglös avräkning.

24.2.3 Beslut
Det har gjorts ett förtydligande om dokumentation.

25.1 Efterkontroll
Avsnittet om har utvecklats något och det har lagts in ett nytt metodstöd för efterkontroll.

Version 4

Vägledningen har omarbetats med anledning av de lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2008. Beslut i ärenden som tidigare avgjorts i socialförsäkringsnämnd fattas i stället av en tjänsteman hos Försäkringskassan. En särskild beslutsordning ska tillämpas för dessa ärendeslag. Det har även skett en ändring i reglerna för beräkning av dagersättning. Nedanstående avsnitt har ändrats, utvecklats eller tillkommit. Det har dessutom gjorts ett stort antal redaktionella ändringar och en del avsnitt har fått ändrad numrering.

1.7 Lagändringar
Tillägg med lagändring från och med 2008.

7.8 Retroaktiva löneavtal
Avsnittet har ändrats med ny beskrivning av när Försäkringskassan har skilt sig från ärenden.

8.1.2 Rehabiliteringsplan bifogas till SFN
Avsnittet har tagits bort.

9.8.5 Beslut
Avsnittet har ändrats med anledning av den särskilda beslutsordningen.

11.3.1 Särskilt utsedd beslutsfattare

Avsnittet har ändrats med anledning av den särskilda beslutsordningen och rubriken är ändrad.

12.4 Beslut hos Försäkringskassan

Hela avsnittet är omarbetat med anledning av den särskilda beslutsordningen och rubriken är ändrad. Avsnittet innehåller förtydliganden av när särskilt utsedd beslutsfattare respektive handläggare fattar beslut vid anspråk på ersättning enligt LAF.

12.5–12.9

Avsnitten har fått nya avsnittsnummer med anledning av att ett nytt avsnitt har lagts in.

12.5 Metodstöd – särskild beslutsordning

Avsnittet är nytt och beskriver de metoder som föranleds av den särskilda beslutsordningen.

12.7.2 Bemyndigande

Avsnittet har tagits bort.

21.2.3 Retroaktiv tid

Avsnittet har ändrats med en beskrivning av retroaktiv period från och med 2008.

21.4.2– 21.7.2 Utbetalningsregler

Avsnitten med utbetalningsregler har ändrats med anledning av ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.11.2 Avdrag för ekonomiskt bistånd från socialnämnden

Tillägg med beskrivning av retroaktiv period från och med 2008.

Version 3

Vägledningen har omarbetats och många avsnitt har förtydligats. Det har skett med anledning av den lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2006 och andra uppmärksammade behov av förtydliganden. Det har även gjorts ändringar med anledning av olika lagändringar inom AFL. Nedanstående avsnitt har ändrats, utvecklats eller tillkommit.

2.1 Vem omfattas av LAF?

Avsnittet har förtydligats.

2.1.1 Försäkringstillhörighet

Denna rubrik är ny och beskriver bosättnings- respektive arbetsbaserade förmåner.

2.1.6 Arbete utomlands

Avsnittet har utvecklats något.

4.6 Olycksfallets samband med arbetet

Tillägg av Regeringsrättsdom som exempel på samband med arbetet.

4.6.9 Tjänsteresa

Redigering av texten för ökad överskådlighet.

4.8.4 Befintligt skick

Tillägg av Regeringsrättsdom som exempel på befintligt skick.

5.5–5.8.6 Vårdförmåner

För ökad överskådlighet har avsnitten flyttats om och fått nya avsnittsnummer. Utöver avsnittet om tandvård är texterna inte förändrade.

5.7 Tandvård

Avsnittet har utvecklats med bakgrund kring tandvårdsförsäkringen. Till följd av detta har avsnittet fått nytt avsnittsnummer, 5.7, samt underrubriker.

7.1. Grunder för rätt till livränta

Tillägg med kraven på nedsättningens/inkomstförlustens storlek.

7.1.2 Bestående nedsättning av arbetsförmågan

Avsnittet har ändrats och det har lagts till en beskrivning av rätten till livränta när sjukersättning eller aktivitetsersättning förlängs för kortare period än ett år.

7.6.1 Inkomst efter skadan

Tillägg med förtydligande av att det kan vara aktuellt med beslut om flera inkomster efter skadan.

7.7.1 Huvudregel

Avsnittet har omarbetats med förtydliganden och ett nytt exempel.

7.7.3 Beräkning av livränteunderlag

Avsnittet har utvecklats med ett par förtydliganden och nya exempel.

7.7.4 Utredning av livränteunderlag

Avsnittet har ändrats med anledning av att inkomstuppgifter kan kompletteras muntligt.

7.7.5 Livränteunderlag för arbetslösa

Tillägg med att livränteunderlag kan vara grundad på KPI-omräknad SGI.

7.9 Ny livränteperiod efter tidsbegränsad livränta

Avsnittet har ändrats och utvecklats med förtydliganden samt nya exempel om fastställande av livränteunderlag när inkomster överstiger sju och ett halvt prisbasbelopp.

7.9.1 Tidsbegränsade livräntor som har beslutats före 2006

Avsnittet har utvecklats med förtydliganden och nytt exempel. Förtydliganden görs av hur livränteunderlag räknas upp för arbetslösa och för egna företagare.

7.12.3 Hyra dator via arbetsgivaren

Avsnittet har ändrats med förtydligande om tillfälligt lägre inkomster och utvecklats med anledning av att lånedatorer schablonbeskattas från och med 2007.

7.12.5 Livränteunderlag i vissa fall med sjuk- eller aktivitetsersättning

Nytt avsnitt med förtydligande om fastställande av nytt livränteunderlag under period med beviljad livränta.

7.13.1 Lägsta och högsta livränteunderlag

Avsnittet har utvecklats med förtydliganden av att det vid beräkning av livränteunderlag ska bortses från belopp som överstiger sju och ett halvt prisbasbelopp.

7.14.4 Övergångsbestämmelser

Avsnittet har utvecklats med förtydligande och exempel gällande inkomstjämförelse för egna företagare.

7.15 Vilande livränta

Avsnittet har utvecklats med förtydligande av syftet med vilande sjuk- och aktivitetsersättning.

7.15.2 Tidpunkt från vilken livränta omräknas

Tillägg med när livränta ska omräknas vid studier.

7.15.4 Beslut om livränta under vilandeperioden

Rubriken har ändrats och tillägg med förtydligande samt exempel med anledning av nya regler med vilandeförklaring vid studier.

7.15.6 Arbetet eller studierna upphör

Rubriken har ändrats och tillägg om omräkning av livränta efter period med vilandeförklaring.

8.3 Arbetsträning

Rubriken har ändrats och avsnittet har ändrats med anpassning till gällande regler inom AFL.

8.4 Särskilt bidrag enligt AFL

Avsnittet har ändrats och utvecklats med förtydliganden samt nya exempel om när särskilt bidrag kan beviljas.

9.4.2 Ersättningsunderlaget

Avsnittet har förtydligats.

10.1.1 Samordning när hela eller del av arbetsförmågan är nedsatt på grund av arbetsskada

Avsnittet har förtydligats med ytterligare ett exempel.

10.2 Samordning med utländsk pension

Denna rubrik är ny och innehållet har förtydligats.

10.4 Samordning livränta och sjukpenning

Avsnittet har ändrats med anledning av lagändring om när sjukpenningförsäkringen ska omprövas samt med förtydligande av när samordning kan göras mellan livränta och sjukpenning.

10.6 Avrundning

Avsnittet är nytt och har tillkommit med anledning av att det saknas regler för avrundning.

11.1 Preskription

Ett nytt exempel har tillkommit för att tydliggöra hur långt tillbaka i tiden som ersättning kan utges.

12.2 Läkarutlåtande

Avsnittet har ändrats med anledning av att Försäkringskassan ska inhämta läkarutlåtande endast i de fall det behövs för bedömning av arbetsskada.

13. Förmåner vid arbetsskada enligt EG-förordningen och konventioner

Stora delar av kapitlet har omarbetats och nya rubriker har tillkommit.

13.1 Bakgrund

Under denna rubrik beskrivs huvudprinciperna för samordningsbestämmelser inom EU-området.

13.1.1 Allmänt

Avsnittet har utvecklats och förtydligats.

13.1.2 Personkrets

Rubriken är ny och i avsnittet framgår vilka som omfattas av förordning 1408/71.

13.1.3 Behörig stat, behörig institution och behörig myndighet

Här beskrivs vad som menas med behörig stat, institution respektive myndighet.

13.1.4 Ett lands lagstiftning

Rubriken är ny. Avsnittet behandlar en av huvudprinciperna i förordning 1408/71.

13.1.5 Arbetslandets lagstiftning

Rubriken är ny och i avsnittet redogörs för huvudregeln/artikel 13 i förordning 1408/71.

13.1.6 Utsändning

Rubriken är ny. Reglerna kring utsändning beskrivs i detta avsnitt.

13.2.2 Vård i Sverige av försäkrade i EES med godkänd arbetsskada i en annan medlemsstat.

I detta avsnitt redogörs för hur EU-medborgare med arbetsskada kan söka vård i Sverige.

13.2.3 Vård av försäkrade i EES med godkänd arbetsskada i Sverige

Här beskrivs hur personer med arbetsskada som godkänts enligt svensk lagstiftning kan söka vård i andra medlemsländer.

13.2.4 Sjukhusvård

Avsnittet har förtydligats.

13.3 Risk för arbetsskada i flera medlemsländer

Rubriken är ny och avsnittet har förtydligats bland annat med hjälp av exempel.

13.5 Konventioner

Avsnittet har förtydligats.

17.2 Beräkning av livräntans årsbelopp

Ett exempel har ändrats med anledning av att ett nytt livränteunderlag inte ska fastställas.

17.3.7 Indexering (värdesäkring) av retroaktivt beviljad livränta och omräkning av livränteunderlag

Rubriken har ändrats och tillägg med förtydligande samt nytt exempel med både indexering av livränta och uppräkning av livränteunderlag.

17.4.1 Samordning när hela eller delar av arbetsförmågan är nedsatt på grund av arbetsskadan

Ett exempel har ändrats med anledning av att ett nytt livränteunderlag inte ska fastställas.

18.2 Livränta vid institutionsvistelse

Avsnittet har omarbetats med anledning av lagändringar.

21.1 Inledning

Avsnittet har ändrats med förtydligande av när samordning kan göras mellan livränta och sjukpenning.

21.4.2 Utbetalningsregler

Avsnittet har ändrats med anledning av ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.4.4 Samordning

Avsnittet har ändrats med anledning av lagändring om när sjukpenningförsäkringen ska omprövas, med förtydligande av när samordning kan göras mellan livränta och sjukpenning samt med anledning av ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.5.1 Utbetalningsregler

Avsnittet har ändrats med anledning av ändrade ersättningsnivåer för föräldrapenning och ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.5.2 Samordning

Avsnittet har ändrats med anledning av ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.6.1 Utbetalningsregler

Avsnittet har ändrats med anledning av ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.6.2 Samordning

Avsnittet har ändrats med anledning av ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.7.2 Utbetalningsregler

Avsnittet har ändrats med anledning av ändrad nivå på garantibeloppet och ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.7.3 Samordning

Avsnittet har ändrats med anledning av ändrad nivå på garantibeloppet och ändrade regler för beräkning av dagersättning.

21.11.2 Avdrag för ekonomiskt bistånd från socialnämnden

Avsnitt ändrat med anledning av att lagreglerna, 17 kap. 1 § andra stycket AFL, om socialnämndens möjlighet att få del av utbetalning från Försäkringskassan ändrades den 1 juli 2007.

22.2.5 Pensionsgrundande sjukersättning och aktivitetsersättning

Avsnittet har omarbetats med anledning av ändringen i 3 kap. 5 § LIP. Exempel har ändrats och nya exempel har tillkommit.

22.2.6 Arbetsskadelivränta och sjukersättning eller aktivitetsersättning betalas ut.

Avsnittet har omarbetats med anledningen av ändringen i 3 kap. 5 § LIP. Alla exempel har ändrats.

22.3.1 Inledning

Tillägg har gjorts med att retroaktiv PGI ska registreras för det år utbetalningen sker.

Version 2

Kapitel 7 har omarbetats i anledning av den lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2006. Avsnitten 7.7.1 och 7.7.2 beskriver huvudregeln och övergångsbestämmelserna. Avsnitt 7.7.4 innehåller ändringar som gäller vid utredning av livränteunderlag. Avsnitt 7.7.5 har omarbetats i anledning av lagändring om SGI. Avsnitt 7.8 innehåller en beskrivning av nya regler som rör retroaktiva löneavtal. I avsnitt 7.9 redovisas regler vid tidsbegränsad livränta. Avsnitt 7.12 innehåller nya bestämmelser om tillfälligt höga eller låga inkomster. I avsnitt 7.14 har ändringar gjorts som rör omprövning av livränta. Exemplet i avsnitt 7.15 har omarbetats i anledning av lagändringen.

Under kapitel 8 redovisas en dom från Regeringsrätten som rör livränta under utbildning.

En mindre ändring har gjorts i ett exempel i avsnitt 10.1.1.

I avsnitt 17.2 har det andra exemplet lagts till med anledning av ikraftträdande av lagen [2005:335] om ändring i LAF.

I avsnitt 17.3.7 är innehållet ändrat med anledning av ikraftträdande av lagen [2005:335] om ändring i LAF.

Avsnitt 17.3.8 är nytt och handlar om övergångsbestämmelser (med anledning av ikraftträdande av lagen [2005:335] om ändring i LAF) vad gäller värdesäkring av retroaktivt beviljad livränta.

I avsnitt 17.4.1 är det andra exemplet ändrat med anledning av ikraftträdande av lagen [2005:335] om ändring i LAF.

I avsnitt 17.4.2 är alla exempel ändrade. Bl.a. finns förtydligande att samordningen ska göras med den livränta (årsbeloppet) före samordning som föreligger vid tidpunkten för beviljande av sjukersättningen för den icke arbetsrelaterade sjukdomen. Tredje exemplet är förtydligat.

I avsnitt 21.2.4 har exemplet ändrats i syfte att förtydliga förfarandet.

Avsnitt 21.2.6 har ändrats med anledning av ikraftträdande av lagen [2005:335] om ändring i LAF.

Avsnitt 21.2.7 är nytt. Stycket har gjorts till ett eget avsnitt för att förtydliga vad som avses. Texten i inledningen är även reviderad för att vara tydligare. I avsnitt 21.4.4 är sista exemplet nytt. Exemplet har lagts till i syfte att förtydliga hur avdrag för sjukpenning ska göras för retroaktivtid.

Version 1

I kap. 3 finns ändringar som rör ansökan och prövning av rätt till ersättning från arbetsskadeförsäkringen samt förfarandet när den försäkrade begär ny prövning.

Kap. 4 innehåller en mindre ändring i FASP som rör smittsamma sjukdomar.

I kap. 5 finns kompletteringar som rör särskild arbetsskadeersättning samt ersättning vid sjukvård utomland.

Kap. 7 har ändrats och omarbetats. Under avsnitt 7.1 finns ändringar som rör retroaktivt beviljad livränta och förtydligande av avsnittet Fullständig sakprövning. Avsnitt 7.2 innehåller bestämmelser om tidpunkten när livränta kan betalas ut och upphör. Avsnitt 7.3 har kompletterats med en dom från FÖD. I avsnitt 7.5 finns en hänvisning till vägledningen om SGI. En ny dom från Regeringsrätten finns redovisad under avsnitt 7.6.5. Avsnitt 7.6.9 har kompletterats med ett exempel. Avsnittet 7.8 om omprövning av livränta har omarbetats bl.a. med hänsyn till den lagändring som gjordes 2003.

Ett förtydligande om rätten till livränta vid arbetslivsinriktad rehabilitering har gjorts i avsnitt 8.1.

Under avsnitt 9.4.2 har gjorts ett förtydligande vad avser rätt till efterlevandelivränta och under 9.7 redovisas ändring avseende omställningslivränta från och med 2005. Avsnitt 9.8.5 har kompletterats med ett exempel.

Avsnitt 10.1.1 har kompletterats med en dom från Regeringsrätten samt ett exempel om samordning med utländsk pension. I avsnitt 10.1.2 redovisas en ny tolkning av 6 kap. 1 § andra stycket LAF och under 10.3

Under avsnitt 11.1 har en mindre ändring gjorts i exemplet

I kap. 12 har redovisats vilken information Försäkringskassan ska lämna vid beslut om livränta samt ändringar som rör översändande av handlingar till AFA.

I kapitel 17 har förtydligande gjorts avseende taket för indexering genom omräkning med det särskilda talet. Vidare har anpassningar gjorts till den nya tillämpningen av samordning med sjukersättning eller aktivitetsersättning som inte är arbetsrelaterad. Exemplet om samordning av änkelivränta när kvinnan fyller 65 år har förtydligats.

I kapitel 18 har rättningar av beräkningen gjorts i de båda exempel som finns.

Kapitel 19 är nytt och behandlar översiktligt de regler om utbetalning som finns för arbetsskadelivränta.

I kapitel 21 har ny text och exempel införts med anledning av det rättsliga ställningstagandet 2005:1 – samordning av retroaktivt beviljad ersättning.